

Zondag 11 juni – zondag Trinitatis – Drie-eenheid

Lezingen: 2 Korintiërs 13 : 11 – 13

Mattheüs 28 : 16 – 20

Vandaag vieren we zondag Trinitatis, zondag van de Drie-eenheid. Als afsluiting van de feestperiode van Pasen tot Pinksteren. Nog een keer is de kleur wit. We gaan vanaf volgende week over naar de groen periode; de kleur van groei en bloei.

Over de andere feesten vinden we in de Bijbel een verhaal; over zondag Trinitatis vinden we nergens in de Bijbel een verhaal. Toch heeft men in de Middeleeuwen gemeend nog een aparte feestdag ter ere van God te moeten invoeren. Als afsluiting van al die andere feesten.

In de kerk belijden wij dat er één God is. Dat die God de Vader van Jezus Christus is, dat Jezus Gods Zoon is en dat de Geest ons door God is geschonken. In de christelijke traditie heeft men daar van gemaakt dat God één wezen is in drie personen: Vader, Zoon en heilige Geest.

Met elke nieuwe gestalte komt God ons meer nabij met zijn liefde:

Als Vader is Hij Schepper, bron van alle leven.

Als Zoon is Hij naast ons mensen komen staan. Hij is zelf mens geworden en heeft aan den lijve ervaren wat dat inhoudt.

En als Heilige Geest is God ons het meest nabij gekomen. Hij woont in allen die geloven.

Vandaag is het zondag Trinitatis, zondag van de Drie-eenheid. Op deze dag mogen we weten dat God niet alleen hoog verheven in de hemel troont, maar dat Hij ons in Jezus nabij is geweest, en door zijn Geest in ons wil wonen. En dat mogen we vandaag ook tastbaar vieren, als we brood en wijn delen.

Aan het eind van het evangelie neemt Jezus afscheid van zijn leerlingen. Ze krijgen de naam van God mee ter bemoediging.

Ze moeten zonder Jezus verder; ze gaan de berg af in Galiléa, de wijde wereld in, om alle volken van Jezus' woorden en daden te vertellen.

De leerlingen moeten het nu wagen zonder de persoonlijke aanwezigheid van Jezus zelf.

Jezus belooft hun: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van de wereld'. En verbonden met deze belofte geeft Jezus zijn leerlingen ter bemoediging een nieuwe Gods naam mee: "God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest".

Met deze trinitarische, met deze drieenige naam moeten ze het wagen. In historische zin kan je zeggen dat het de leerlingen is gelukt. In vele belijdenissen uit de vroegchristelijke kerk komt de drieenige naam van God voor: Vader, Zoon en Heilige Geest. Blijkbaar schonk deze naam van God gelovigen eeuwenlang bemoediging.

Telkens als zij deze trinitarische naam aanriepen of deze naam bezongen hebben zij ervaren dat de belofte van Jezus waar werd en kwam Jezus in hun zang en belijdenis hen nabij.

En vandaag zoeken wij nog steeds naar die nabijheid van God en vinden we die ook in deze naam van God: Vader, Zoon en Heilige Geest?

Zoals gezegd zondag Trinitatis, zondag van de heilige Drie-eenheid, of drievuldigheid: het is geen naam ontleend aan de bijbelse liturgie, zoals de klinkende namen van de zondagen in de paastijd: Cantate, Jubilate, Rogate. Maar een naam gebaseerd op de geloofsleer van de kerk.

Geloofsleer wordt uitgevonden op de momenten dat mensen antwoorden zoeken op moeilijke vraagstukken. In de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis was de belangrijkste vraag hoe de verhouding tussen God en Jezus gezien moest worden. De antwoorden die gevonden werden leverden soms hoogoplopende strijd op, waarin de partijen zich van elkaar afsplitsten en verliezers verketterd werden.

Zo ook bij de geloofsleer van de Heilige Drie-eenheid, waarin over God gesproken wordt als Vader-Zoon-Heilige Geest. Critici riepen dat met dit leerstuk het beeld van God als Enige, als Ene, aangetast wordt.

Anderen beroepen zich op Jezus, die immers zelf de opdracht geeft om te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En wie heeft gelijk?

Geloofsuitspraken, dogma's zijn uiteindelijk niet meer dan pogingen om het onbegrijpelijke zo begrijpelijk mogelijk te maken. Het is dus maar net vanuit welke hoek je kijkt.

De leer van de triniteit is een poging om antwoord te geven op de vraag hoe God zich openbaart aan mensen. De beelden vader, zoon en heilige geest willen duidelijk maken dat God zich laat kennen door mensen, onder mensen en in mensen.

Het beeld van God-in-relatie, voortdurend verbinding zoekend met mensen.

Dat beeld van God-in-relatie komen we op vele plaatsen in de Schriften tegen: in het scheppingsverhaal, in de reisverhalen van Abraham, Isaak en Jakob, in de aanklachten van de profeten. En

ook en vooral in het boek Exodus.

Ik-zal-er-zijn, zo had God zich aan Mozes voorgesteld, toen hij op z'n blote voeten in de woestijn stond bij een struik die brandde, maar niet verteerde. "Ik ben met je", antwoordde de Eeuwige, "je bent niet alleen.

Hoe ziet God eruit? Als we er al iets van kunnen zeggen dan in elk geval dat God God is in relatie. Heeft niet Jezus uit Nazaret daar handen en voeten aan gegeven. Is Hij ons daarin niet voorgegaan. En heeft Hij niet gevraagd 'Volg mij'?

Mattheus levert ons zijn laatste woorden over: Ik ben met jullie alle dagen....daarin klinkt de naam van de Eeuwige door. Een Naam die ons niet alleen iets over de Eeuwige vertelt, maar die ook onze levensopdracht formuleert, die onze kijk op de wereld wil bepalen, die ons een levenshouding voor ogen stelt hoe wij zelf kunnen zijn, betrouwbaar, vol ontferming, voor wie op welk moment dan ook onze naasten zijn.

Een Naam die eer wordt gedaan overal waar mensen hun dagelijks brood voor elkaar breken en delen met wie in nood zijn.

Zo kan de drieënige naam van God: Vader, Zoon en Heilige Geest duidelijk maken dat God bestaat in relaties.

Het wil zeggen dat over God buiten die relaties om niet gedacht kan worden. God zit dus niet zomaar ergens te zijn. Het is vruchteloos en uiteindelijk zinloos je af te vragen of God bestaat of niet bestaat? Of God is of niet is?

Over het zijn van God kan niet anders gedacht worden dan in relaties: daarom wordt in de bijbel God altijd genoemd als 'de

God van Israël', of 'de God van Abraham, Izak en Jacob': of 'God als Vader, Zoon en Heilige Geest'. Als je die relaties buiten beschouwing laat, is God niets.

Van dit bijbelse inzicht had de vroegchristelijk kerk een scherp besef toen zij een pleidooi voerde voor een trinitarisch verstaan van God.

Het ligt in het wezen van God besloten dat Hij bestaat in relaties.

De vroegchristelijke kerk verwoordde: God is één van wezen en bestaat in drie personen, in drie relaties. In alle drie relaties is Hij uit één stuk. Hij wordt geen ander als Zoon of als Geest maar blijft telkens op andere wijze dezelfde.

Eén in drie en drie in één, het oudkerkelijk dogma wil inzicht geven in wie zij gelooft: een drieëinig God.

Vandaag is het zondag Trinitatis, zondag van de Drie-eenheid. Op deze dag mogen we vieren dat God niet alleen hoog verheven in de hemel troont, maar dat Hij ons in Jezus nabij is geweest, en door zijn Geest in ons wil wonen. En dat mogen we vandaag ook tastbaar vieren, als we brood en wijn delen.

Dat dat geloof ons zal blijven dragen,

alle dagen van ons leven.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger